

Geen ijsklomp in de zon,  
En geen gendarmen op de wacht  
Te dicht bij vat of ton.

Ro-ber-trand.

---

VIJFDE HOOFDSTUK.

TERUG TE ANTWERPEN.

Toen zij het huisje naderden en bemerkten dat ze terugkeerden van waar ze gekomen waren, sprak Robert:

— Wat beteekent dat? Zeg eens, Jan, ge gaat ons toch dezelfde poets niet bakken als die drommelsche ballon ons gebakken heeft? Wij komen weer op dezelfde plaats terug.

— Inderdaad, antwoordde Jan, doch is er geen gevaar. Ik heb er voor gezorgd.

— Hoedat?

— Treedt binnen en ik zal het u uitleggen.

Hij opende met den sleutel het straatdeurtje.

Het zestal trad binnen.

Er was niemand in de woning.

Allen keken verbaasd rond.

— Neemt plaats, zei de koetsier. Eerst en vooral ga ik een pan spek met eieren klaar maken, ten minste als gijlie honger hebt.

— Zeker!

— Mijne maag krimpt samen, zei Speldemans. Ik geloof dat het best is 's morgens champagne te drinken, om honger te krijgen.

De koetsier had het vuur in den haard ontstoken en welhaast geurde een groote eierenkoek op tafel.

Niemand liet zich pramen.

— Ik heb voor den drank gezorgd, zei Speldemans, en hij haalde uit iederen zak van zijn jas eene flesch champagnewijn, die hij triomfantelijk op de tafel plaatste.

— Nu ga ik eens naar mijn volk zien, zei Jan de

koetsier.

Hij beklom de kiekenladder, die naar den zolder leiddede.

Hij klopte met de vuist tegen de val, die gesloten was.

— Hé?

— Ja, liet eene vrouwenstem zich hooren.

— Niets noodig? Geen brood?

— Neen.

— Geen water?

— Neen.

— Blijft dan maar rustig. Straks zal ik de val openen en moogt ge weder naar beneden. Begrepen?

— Ja.

Jan de koetsier kwam terug naar beneden.

— Gaat ge ons nu eens vertellen wat dat alles te beteekenen heeft?

— Dat zal ik, antwoordde de toegesprokene.

Hij plaatste zich bij de tafel, verorberde een stuk eierenkoek en begon dan zijn verhaal, hetwelk luidde als volgt:

— Toen de gendarmen hier waren binnengedrongen en gijlieden naar beneden waart gegaan, om u in handen der harenmutsen te leveren, keek ik naar het middel uit om te kunnen vluchten.

Ik zag er geen.

Er was slechts één weg om den zolder te verlaten.

De trap.

En aan den voet van die trap stonden de gendarmen met open armen, om mij te vangen.

Dat deugde niet.

Het dak?

Een zoldervenster was er niet.

En daarbij, het huis was denkelijk omsingeld.

Toch was dit de eenige uitweg.

Een kleine opening, in de stroobedekking, viel mij in het oog.

Ik plaatste er een houten kist onder, en kon alzoo het dak met de handen raken.

Ik beproefde de opening te vergrooten.

Het stroo was niet stevig vastgehecht en door slecht weder wel wat gelost en verrot.

Het gelukte mij een opening te maken, groot genoeg om me door te laten. Ik kon me met een sprong ophalen en door het gat kruipen.

Buiten was het pikdonker.

Ik hoorde de gendarmen praten, die het huis omsingelden.

Daar er geen zoldervenster was, gingen zij niet op het dak kijken.

Ik was gered.

Onbeweeglijk bleef ik liggen — ik geloof dat ik zelfs mijn adem inhield — tot ik hoorde dat de gendarmen zich met u verwijderden.

Aandachtig luisterde ik daarna toe.

Alles bleef stil.

Zouden er harenmutsen achtergebleven zijn?

Die vraag bekommerde mij.

Waarom zouden ze gebleven zijn? Gij waart allen gevangen en ze wisten dat ik gevluht was, en mij dus niet meer in huis bevond.

Ik besloot van het dak te springen.

Waarop zou ik terecht komen?

Ik liet mij een weinig glijden en kronkelde mijn lichaam tot ik naar beneden kon zien.

Het was er donker als in den afgrond der hel.

Te wagen was het niet.

Er bleef mij slechts één uitweg: terugkeeren langswaar ik gekomen was.

Ik kroop omhoog en verwijderde het stroo.

Het was niet moeilijk door de opening te zakken.

Zonder het minste gerucht te maken, slaagde ik er in en bevond mij weer op den zolder.

De val was gesloten.

Ik legde me op den grond en mijn oor tegen de val.

Beneden waren ze nog niet te bed.

Zij spraken met elkaar en ik hoorde dat zij het over de premie hadden die uwe aanhouding ging opbrengen.

Wat te doen?

Ik kon gemakkelijk de val openwerpen, de ladder af dalen en buiten loopen, maar ik wilde me eerst wreken op die lieden, die ons verraden hadden, en nu met vreugde over de te verwachten Judaspenningen spraken.

Bij het op de toppen der teenen over den zolder loopen, was ik een oogenblik in iets verward geraakt, een laken of een zak.

Ik kroop op handen en voeten rond, en vond eindelijk het gezochte dat een zak bleek te zijn.

Daar drong een lichtstraal door de opening in het dak en verlichtte een klein hoekje van den zolder.

De Voorzienigheid kwam mij ter hulp.

Ja, Robert, ge moet het hoofd niet schudden.

Ik ben steeds bijgeloovig geweest en ik heb er mij niet over te beklagen.

Het was een lange linnen zak.

Ik haalde mijn mes te voorschijn, sneed in het bovenste van den zak een paar roggaten en een luchtopening voor den mond, trok den zak over mijn hoofd en een gedeelte van mijn lichaam, en moet er op den zolder, en in dat hoekje door de maan beschenen, vreeselijk hebben uitgezien.

Ik ging terug plat op den buik bij de val liggen en liet een klagend geluid hooren.

— Wauw-mauw-wauw!

Beneden zwegen de stemmen.

Ze luisterden.

Eindelijk hoorde ik de vrouw vragen:

— Hebt gij het gehoord?

— Ja, antwoordde de oude man.

— Het is de wind buiten of eene kat, sprak de dochter.

Zij zetten hunne samenspraak voort.

— Wauw-mauw-wauw! klonk het weer boven hun hoofd.

— Hoort! zei de moeder.

— 't Is hier in huis, sprak de vader.

— Ik geloof dat het op den zolder is, zei de dochter. Er moet eene kat zitten.

— Dat was geene kat.

— Wat zou het dan kunnen zijn?

— Ik ben niet gerust.

Opnieuw liet ik mij hooren, maar ik versterkte mijn geluid en nu klonk het als het geloei van een hevigen storm.

Ik hoorde hoe ze opsprongen.

Geen woord uitten ze.

De schrik had hen bevangen.

Ik achtte het oogenblik gunstig, wierp met één ruk de val open, liet mij om zoo te zeggen van de ladder rollen, sprong naar de kaars, die ik doofde en dan naar de deur, waar ik op handen en voeten stil bleef.

Geen der drie roende.

Met holle stem sprak ik:

— In naam van Satan, geen stap verder.

En na een korte poos:

— Knielt!

Ik hoorde dat ze gehoorzaamden.

— Gij hebt sterk misdaan, door de menschen, die onder uw dak een schuilplaats zochten, te verraden. Daarom heeft de Heer u in mijne handen geleverd en de hellepoort staat voor u open.

Zuchten, klappertanden, bidden, dat was al wat ik vernam.

— Staat op! beval ik.

Dat deden ze.

— Gaat naar den zolder!

Zij gehoorzaamden.

Ik volgde hen, op handen en voeten, op de ladder.

— Doet hier drie dagen boetvaardigheid, en dan zal ik over uw lot beslissen. Gehoorzaamt ge niet, dan doe ik u onmiddellijk ter helle sleuren.

En met nog heller stem:

— Peka, meka, freka, seka, sama!... Sluit de val!

De val viel dadelijk dicht.

Nooit heeft de duivel beter knechten gehad.

— Ge kunt naar beneden komen als ik het u zeg, sprak ik. Begrepen?

En drie bevende stemmen antwoordden:

— Ja.

Beneden gekomen, liet ik nog een paar malen mijn helsch geroep hooren:

— Wauw-mauw-wauw!

Ik ben er zeker van dat ze nu hier boven zitten te beven nu ze dat hooren.

Ik deed zooals ik had gezegd.

Aan het trapeinde bleef ik liggen.

Moeilijk kon ik den slaap vinden.

Al het gebeurde had mij zenuwachtig gemaakt en speelde mij door de hersenen.

Een half uurtje later — gelukkig sliep ik nog niet — hoorde ik hoe de val behoedzaam werd opgelicht.

— Wauw-mauw-wauw! weerklonk het scherp en de val vloog dicht.

Ik geloof dat de menschen nu overtuigd waren dat Lucifer in persoon in huis was, want ik hoorde niets meer.

Ze waren wellicht tot het plegen van boetvaardigheid overgegaan.

Ik sliep in en het was klare lichte dag, toen ik ontwaakte.

Alles was stil rond mij.

Ik herinnerde me dadelijk al wat er gebeurd was.

Haastig klom ik op de ladder.

— Menschenkinderen! riep ik met holle stem, zijt gij daar?

— Ja!

— Luistert... Zijn uwe ooren geopend?

— Ja!

— Knielt en legt uw gelaat in uwe handen ter aarde.

Ik ging naar beneden, nam een brood en eene kruik met water, beklom weer de trap, opende de val met eene spleet, en, onder het uithalen van een nieuw en nog heller: Wauw-mauw-wauw! wierp ik de beide voorwerpen op den vloer.

Ik bemerkte terzelfdertijd dat de drie sukkels ten gronde lagen als de waanzinnige Turken voor Allah of Mahomed.

Na een korst brood en een stuk spek binnengespeeld te hebben — de duivel moet toch ook eten —...

— Dat is de grootste straf, die God hem oplegde, sprak Robert, als Hij hem met de ander gevallen engelen in den afgrond stortte.

— ...besloot ik, vervolgde Jan de koetsier, eens na te gaan waar gijlie wel mocht zitten, en of er geen middel was om u te verlossen.

Om dat te doen, moest ik in ieder geval hier mijn toevluchtsoord houden.

Ik zocht hier in hoeken en kanten, vond een pakje met krammen en touwen, nagelde krammen in val en in muur, bond de koorden aan de krammen en slaagde er alzoo in, het openen der val langs den zolder onmogelijk te maken.

Indien ze nu hetzelfde gedacht niet krijgen als ik heb gedacht, dacht ik, dan kan ik, of kunnen wij, als de makkers in vrijheid geraken, naar hier komen, waar niemand ons zal zoeken.

Ik ging het bosch in en ontmoette Speldemans, die reeds aan 't werk was om u te verlossen, en ik heb hem zoo goed mogelijk geholpen.

— Jan, gij hebt gehandeld zooals het een makker van Robert en Bertrand past. Wij zullen het nooit vergeten.

— Ik deed niets meer dan mijn plicht.

— Gij hebt recht op onze erkentenis... Maar nu ben ik nieuwsgierig te vernemen, hoe Speldemans levend uit den ballon op den grond is gekomen, hoe hij heeft geweten dat wij gevangen zaten en hoe hij ons uit de klauwen van de harenmutsen heeft gered. Dat grenst aan het onwaarschijnlijke.

— Kort en bondig zal ik u dat verhalen. Het is doodeenvoudig. Wij hebben alles te danken aan de vrouw van den hovenier van den Witten Heuvel.

— Wij luisteren, Speldemans.

De romanschrijver verhaalde, korter dan men het van een romanschrijver mocht verwachten, al wat er met hem gebeurd was, sedert hij over boord van het schuitje was getuimeld.

En hij besloot zijn verhaal als volgt:

— Ik geloof dat nog nooit een onzer in neteliger toestand heeft verkeerd, en 't is bijna niet te gelooven, dat wij er zoo gemakkelijk zijn uitgeraakt.

— Inderdaad, zei Robert, en het is dan ook dank aan uw beider wijs beleid en optreden.

— Maar nu moeten we verder, zei Bertrand, en hier niet langer talmen. Jan kan wel de duivel wezen voor die brave lieden hierboven, maar, als de harenmutsen hier moesten komen, zouden ze zoo gemakkelijk niet te verschalken zijn en ze zouden Satan en zijne gezellen bij de lurven vatten.

— We moeten hien zoo spoedig mogelijk trachten weg

te komen. Maar hoe?

Als we ons op den openbaren weg vertoonen, worden we opgemerkt en gevat.

— Het zit hier in den omtrek vol gendarmen.

— We moeten ons verkleeden.

— Dat zeker.

— En ieder een anderen weg kiezen. De twee vrouwen bijvoorbeeld, langs den steenweg naar Calmpthout gaan en daar de stoomtram nemen.

— Waar moeten ze henen?

— Naar Antwerpen, daar zijn we het veiligste.

— Hoedat?

— Bij Jef den Duivel aan 't Vleeschhuis.

— Inderdaad.

— Dat is dus afgesproken, Nora en Arabella gaan langs Putte naar de stoomtram.

— Ja.

— Ik zal den kwaadsten kant nemen en langs Calmpthout de reis maken.

— Het is gevaarlijk.

— Misschien minder dan langs een ander dorp. Niemand zal durven denken dat Robert langs dien kant het hazenpad zal kiezen.

— Verder.

— Speldemans gaat te voet naar Capellen.

— In regel, zei de romanschrijver.

— Jan, door de bosschen naar Holland, in de richting van Esschen.

— Begrepen, zei de koetsier.

— En Bertrand laat ik aan zijn lot over.

— Ik zal wel te Antwerpen geraken, sprak de vagebond, al was het geheel en al te voet. Ik heb reeds langer weg met den schoenmakerstrein afgelegd.

Al wat in het huisje aan kleedingsstukken te vinden was, werd opgezocht en uit den hoek gehaald.

Er was niet veel, doch een groot gedeelte der kleedereij welke ze aan hadden, kon dienen en weldra waren allen, zoo goed en zoo kwaad mogelijk, in boeren, doodarme boeren verkleed.

Nora en Arabella geleken op echte bedelaressen.

Jan de koetsier bond de val stevig vast.

— We moeten die brave lieden beletten den duivel na te loopen, sprak hij.

Zij namen afscheid van elkaar, en ieder verdween in de door Robert aangeduide richting.

Deze verliet het laatst de woning, nam een zwaren kruiwagen, die op de achterplaats stond en, gekromd als een stokoud ventje, het gelaat in duizend rimpels getrokken, hijgend en krochend, stootte hij den wagen voor zich uit.

Robert kon zich ook zonder pruik, zonder zich te grimeeren, onkennelijk maken.

Hij kon de gestalte en de gelaatsuitdrukking aannemen van een personaadje, dat hij moest verbeelden, zonder eenige voorbereiding.

Zonder ongevallen, door tal van gendarmen ontmoet, geraakte Robert aan de statie van Calmpthout, waar hij zijn kruiwagen achterliet en in den wagon geraakte van een wachtenden trein.

Een paar sekonden later was hij op weg naar Antwerpen.

In een wagon van tweede klas, op een twintigtal meters afstand van Robert, bevond zich de overste der geheime politie!

Des anderendaags, tegen den avond, kwam Bertrand in de woning van Jef den Duivel, doodvermoeid en hongerig, als iemand die in acht dagen geen eten heeft gezien.

Hij was, zooals hij gezegd had, langs hem onbekende wegen, meestal binnenwegen en boschpaden, te voet naar Antwerpen gekomen, na een paar keeren van den rechten weg te zijn afgedwaald.

In de geheime schuilplaats, die Jef den Duivel in zijn huis had, vond Bertrand zijn makker Robert, Speldemans en Jan den koetsier, maar van de beide vrouwen had men tot dan toe nog niets vernomen.

— Men moet hen opnieuw gevangen hebben genomen, zei Robert.

— Ik geloof het niet, sprak de romanschrijver, want dan zou het reeds bekend zijn. Ik heb hier al de dagbladen van Antwerpen en Brussel, die gevuld zijn met inlichtingen over onze gevangenneming, en onze ontsnapping.



.....hijgend en krochend, stootte hij den wagen voor zich uit. (Blz. 392)

De duivelshistorie van Jan staat er zelfs in. Ge ziet van hier dat, als de politie het aanhouden van Nora en Ara-

bella kon melden, ze het niet laten zou.

— Inderdaad, maar waar zijn de vrouwen dan?

— Wellicht in veiligheid, maar ergens waar ze niet weg kunnen, zonder gevaar te loopen.

— Waar?

— Ja, dat weet ik ook niet.

— Ik wacht nog tot morgen vroeg. Zijn ze dan niet hier, dan ga ik op zoek.

— Om zelf in handen van de politie te vallen. Dat is nutteloos gevaar zoeken. Wacht tot wij weten waar Nora en Arabella zijn en dan kunnen wij, als ze werkelijk gevangen zitten, pogingen aanwenden om hen te verlossen.

— Tot morgen vroeg wacht ik, zei Robert, en dan ga ik, kost wat kost, op zoek, al moest ik terug naar Calmpthout keeren.

— Doe dat maar, sprak Bertrand. Verliefden hebben geen ooren, en ge zult uw gansch leven verliefd blijven.

— Ik hoop het.

— Een ongeneesbare kwaal, zei Speldemans. Daar is nog geen kruid voor gewassen. Gelukkig heeft de ziekte hare plezante kanten.

---

AUCTOR

---

# De laatste lotgevallen van Robert en Bertrand

Pentteekeningen van EMIEL WALRAVENS

Omslag van STAN VAN OFFEL



L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN